DOMSTOLENS DOM
5. juli 1990 *

I sag C-304/88,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved René Barents, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien, ved Jan Devadder, assisterende rådgiver i Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Belgiske Ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det statueres, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 30 og Rådets direktiver 64/432/EØF af 26. juni 1964 om veterinærpolitimæssige problemer ved handel inden for Fællesskabet med kvæg og svin (EFT 1963-1964, s. 154) og 64/433/EØF af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet (EFT 1963-1964, s. 175), idet det gør importen af levende dyr og fersk kød fra andre medlemsstater betinget af en forudgående tilladelse, som eventuelt udstedes automatisk,

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris og F. A. Schockweiler samt dommerne G. F. Mancini, T. F. O'Higgins og G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 21. februar 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. marts 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 18. oktober 1988, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 30 og Rådets direktiver 64/432/EØF af 26. juni 1964 om veterinærpolitimæssige problemer ved handel inden for Fællesskabet med kvæg og svin (EFT 1963-1964, s. 154) og 64/433/EØF af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet (EFT 1963-1964, s. 175), idet det gør importen af levende dyr og fersk kød fra andre medlemsstater betinget af en forudgående tilladelse, som eventuelt udstedes automatisk.

2 For så vidt angår fersk kød erklærede Kommissionen under retsmødet, at der ikke længere kræves tilladelse, og at den derfor frafaldt denne del af sagen.

3 Med hensyn til levende dyr fremgår det af artiklerne 5 og 6 i den belgiske ministerielle bekendtgørelse af 22. juni 1965 om import, transit og eksport af levende dyr (*Moniteur belge*, 1965, s. 10238) og af artiklerne 2, 3, stk. 7, 15, 20, 23, 36 og 64 i den belgiske ministerielle bekendtgørelse af 28. juli 1971 om import, transit, eksport og samhandel mellem Benelux-landene med levende dyr og visse produkter af animalsk og vegetabilsk oprindelse (*Moniteur belge*, 1971, s. 13370), at der kræves forudgående tilladelse til import af levende kvæg, svin, får, geder, enhovede husdyr samt fjerkræ fra andre medlemsstater; tilladelsen udstedes af det belgiske Landbrugsministerium.

4 Da Kommissionen var af den opfattelse, at kravet om en forudgående importtilladelse er i strid med Rådets ovennævnte direktiv 64/432, for så vidt angår import af kvæg og svin, og med EØF-Traktatens artikel 30 for så vidt angår import af andre levende dyr end kvæg og svin, anmodede den ved åbningsskrivelse af 13. december 1985 den belgiske regering om at fremkomme med sine bemærkninger.

5 Ved skrivelse af 14. april 1986 meddelte den belgiske regering Kommissionen, at den agtede at fastholde kravet om forudgående tilladelse til import af levende dyr, idet en sådan tilladelse var lovlig, eftersom den udstedes automatisk og ikke hindrer samhandelen inden for Fællesskabet.

6 Den 9. marts 1987 fremsatte Kommissionen en begrundet udtalelse over for den belgiske regering, hvori den anmodede regeringen om at træffe de nødvendige foranstaltninger for at bringe det påtalte traktatbrud til ophør inden en måned. I svarskrivelsen af 2. juli 1987 fastholdt den belgiske regering det synspunkt, den havde givet udtryk for i skrivelsen af 14. april 1986.

7 Med hensyn til de faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Kravet om forudgående importtilladelse og EØF-Traktatens bestemmelser

8 Den belgiske regering har først anført, at kravet om en forudgående importtilladelse ikke er en samhandelsbegrænsende foranstaltning, da tilladelsen udstedes automatisk.

9 Hertil bemærkes blot, at en ordning om tilladelser principielt er i strid med EØF-Traktatens artikel 30. I henhold til Domstolens praksis er det efter nævnte bestemmelse i samhandelen inden for Fællesskabet ikke tilladt at anvende nationale lovbestemmelser, der indeholder et, selv rent formelt, krav om importlicens eller andre lignende ordninger (dom af 8. februar 1983, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, »UHT-mælk«, 124/81, Sml. s. 203).

10 Den belgiske regering har imidlertid gjort gældende, at ordningen er oprettet for at tilvejebringe sundhedsmæssige oplysninger. På grundlag af den krævede tilladelse kan en importør vide, at importen ikke er forbudt af sundhedsmæssige grunde, og de nationale myndigheder kan følge dyrenes sundhedstilstand, efter at de er importeret.

11 For så vidt angår den første del af denne argumentation bemærkes, at det ikke er nødvendigt, at en importør via en forudgående tilladelse informeres om en ret, han allerede er bekendt med i medfør af Traktatens artikel 30, eftersom det kvæg og de svin, der skal indføres, er ledsaget af et sundhedscertifikat, som afsendermedlemsstatens myndigheder har udfærdiget.

12 Den anden del af den belgiske regerings argumentation må forstås som et forsøg på at begrunde ordningen med forudgående importtilladelse ud fra Traktatens ar-

tikel 36, hvorefter indførselsrestriktioner kan være lovlige, f. eks. ud fra hensynet til beskyttelsen af menneskers og dyrs liv og sundhed.

13 Det må i den forbindelse præciseres, at i modsætning til handelen med andre levende dyr, hvor der ikke på nuværende tidspunkt er gennemført harmoniseringsforanstaltninger, er de veterinærpolitimæssige foranstaltninger vedrørende samhandelen inden for Fællesskabet med kvæg og svin reguleret i ovennævnte rådsdirektiv 64/432. Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at når de i medfør af Traktatens artikel 100 udstedte fællesskabsdirektiver foreskriver harmonisering af — bl. a. — foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed, ophører begrundelsen for at anvende artikel 36, og de egnede beskyttelsesforanstaltninger må herefter træffes inden for de rammer, som harmoniseringsdirektiverne angiver (jfr. dom af 20. september 1988, Handelsonderneming Moormann, 190/87, Sml. s. 4689). Spørgsmålet om, hvorvidt den efter belgisk lovgivning krævede importtilladelse kan være omfattet af en undtagelse, må følgelig vurderes efter, om tilladelsen vedrører import af andre levende dyr end kvæg og svin, eller om den vedrører import af kvæg og svin.

Import af andre levende dyr end kvæg og svin

14 Hertil bemærkes blot, at en ordning med forudgående importtilladelse er en foranstaltning, der ikke er rimelig med henblik på at sikre menneskers og dyrs liv og sundhed. Det fremgår nemlig af ovennævnte dom af 8. februar 1983, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, at en medlemsstat med henblik på at beskytte de nævnte hensyn kan træffe foranstaltninger, der hindrer samhandelen mindre end en ordning med forudgående importtilladelse, idet den kan nøjes med at indhente de oplysninger, den finder nødvendige, f. eks. ved hjælp af erklæringer, som er underskrevet af importørerne og i givet fald dokumenteret ved passende certifikater, som er udstedt af afsendermedlemsstaten.

15 Den tilladelse, der efter belgisk lovgivning kræves til indførsel af andre levende dyr end kvæg og svin, kan følgelig ikke falde ind under undtagelsesbestemmelsen i Traktatens artikel 36.

Import af kvæg og svin

16 Indledningsvis bemærkes, at der med Rådets direktiv 64/432 er sket en fuldstændig harmonisering af de veterinærpolitimæssige foranstaltninger, som medlemsstaterne kan træffe i forbindelse med samhandelen inden for Fællesskabet med kvæg og svin.

17 Denne harmonisering er navnlig gennemført ved artikel 3 i direktiv 64/432, som pålægger afsendermedlemsstaterne en forpligtelse til at påse, at en række sundhedsmæssige krav, som bl. a. har til formål at sikre, at de udførte dyr ikke er en kilde til spredning af smitsomme sygdomme, er opfyldt. For at give bestemmelsesmedlemsstaternes myndigheder sikkerhed for, at de importerede dyr opfylder de fastsatte sundhedsmæssige betingelser, skal dyrene i henhold til direktivets artikel 3, stk. 2, litra h), være ledsaget af et sundhedscertifikat, hvorved det bekræftes, at sundhedskontrollen er foretaget og afsluttet.

18 For så vidt nærmere angår de foranstaltninger, importmedlemsstaterne kan anvende, bemærkes, at modtagerlandet i henhold til direktivets artikel 6 kan forbyde indførsel til sit område af dyr, hvis det ved en undersøgelse, som foretages ved grænsestationen af en embedsdyrlæge, konstateres, at disse dyr er angrebet af, mistænkt for at være angrebet af eller smittet med en sygdom, som er underkastet obligatorisk anmeldelsespligt, eller at bestemmelserne i direktivets artikler 3 og 4 ikke er blevet overholdt. Endvidere bestemmer artikel 7, at modtagerlandene kan give generelle tilladelser til indførsel til deres område af kvæg, som ikke opfylder visse af de i direktivets artikel 3 fastsatte betingelser. Endelig hedder det i direktivets artikel 9, at i tilfælde af udbrud af en epizootisk sygdom eller såfremt en ny alvorlig og smitsom dyresygdom dukker op i afsendermedlemsstaten, kan modtagermedlemsstaten som en beskyttelsesforanstaltning midlertidigt forbyde eller begrænse indførslen af kvæg og svin.

19 Ordningen er så fuldstændig, at modtagermedlemsstaterne ikke inden for direktivets anvendelsesområde kan træffe andre foranstaltninger end dem, som er udtømmende opregnet i direktivet.

20 Ifølge den belgiske regering er den harmonisering, der er gennemført ved direktivet, ikke fuldstændig, idet der ikke er tilvejebragt en harmoniseret oplysningsordning. Formålet med den tilladelse, som kræves efter belgisk lovgivning, og som i øvrigt ikke er en sundhedsmæssig kontrolforanstaltning, er netop at afhjælpe, at der ikke findes en sådan oplysningsordning. Ifølge den belgiske regering er direktiv 64/432 ikke fuldstændig på det punkt, hvilket underbygges af betragtningerne til de to forslag til forordninger om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet, som findes i dokumentet KOM(88) 383 endelig udg., hvori Kommissionen efter regeringens opfattelse erkender, at det er nødvendigt med en »adgang til og udvikling af en ordning med gensidige oplysninger«.

21 Hertil bemærkes først, at de forslag til forordninger, den belgiske regering har påberåbt sig, er baseret på en forudsætning om, at enhver veterinærkontrol ved grænsen senere vil blive ophævet. De nævnte forslag til forordninger tilsigter således ikke en harmonisering af en oplysningsordning, som på nuværende tidspunkt hævdes at være utilstrækkelig, men indeholder foranstaltninger, der er tilpasset de som foreslået ændrede faktiske forhold.

22 Endvidere bemærkes, at modtagermedlemsstaten i henhold til direktivets artikel 6, stk. 2, kan kræve, at importøren giver forudgående meddelelse om indførslen inden en frist på højst 48 timer. Modtagermedlemsstaten kan derfor anvende denne procedure med henblik på at kunne følge dyrenes sundhedstilstand, efter at de er indført.

23 Den tilladelse, der efter belgisk lovgivning kræves til indførsel af levende kvæg og svin, kan følgelig ikke falde ind under en undtagelse fra artikel 30.

24 Det følger af det anførte, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 30, idet den gør importen af levende dyr fra andre medlemsstater betinget af en forudgående tilladelse, som eventuelt udstedes automatisk.

Sagens omkostninger

25 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger. Kongeriget Belgien har i det væsentlige tabt sagen og bør derfor betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktatens artikel 30, idet den gør importen af levende dyr fra andre medlemsstater betinget af en forudgående tilladelse, som eventuelt udstedes automatisk.**

2) **Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.**

Due Slynn Kakouris

Schockweiler Mancini O'Higgins Rodríguez Iglesias

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. juli 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident